

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Mgr. Daniely Zemanové a soudců JUDr. Barbary Pořízkové a JUDr. Radana Malíka v právní věci žalobce: **SNOG HK spol. s r.o.**, v úpadku, se sídlem Libčany 28, proti žalovanému: **Ministerstvo životního prostředí**, se sídlem Vršovická 65, Praha 10, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 1. 2005, č. j. 550/OVSS-VI/1093/04-Tro, ve věci správního deliktu v oblasti nakládání s odpady, o kasační stížnosti JUDr. Jiřího Komárka, advokáta a správce konkurzní podstaty úpadce - společnosti **SNOG HK spol. s r.o.**, proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 26. 9. 2007, č. j. 7 Ca 113/2005 - 59,

t a k t o :

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 26. 9. 2007, č. j. 7 Ca 113/2005 - 59, **se zrušuje a věc se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností se JUDr. Jiří Komárek, správce konkurzní podstaty úpadce společnosti SNOG HK spol. s r.o., a advokát, domáhá zrušení shora označeného rozsudku Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“), kterým byla zamítnuta žaloba podaná žalobcem proti rozhodnutí Ministerstva životního prostředí (dále jen „odvolací orgán“) ze dne 28. 1. 2005, č. j. 550/OVSS-VI/1093/04-Tro. Tímto rozhodnutím bylo zamítnuto odvolání žalobce proti rozhodnutí České inspekce životního prostředí, oblastního inspektorátu v Hradci

Králové (dále jen „správní orgán prvního stupně“) ze dne 1. 10. 2004, č. j. 5/OH/8993/04/Du/424, jímž byla žalobci uložena pokuta dle ustanovení § 66 odst. 2 písm. c) a § 66 odst. 5, § 68 a § 76 odst. 1 písm. c) zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů (dále jen „zákon o odpadech“), v celkové výši 450 000 Kč za porušení ustanovení § 12 odst. 3 a § 18 odst. 1 písm. k) tohoto zákona. Žalobou napadeným rozhodnutím odvolacího orgánu bylo rozhodnutí správního orgánu prvního stupně potvrzeno v plném rozsahu.

Městský soud dospěl k závěru, že správní orgány v obou stupních řízení nepochybily. Pokuta byla žalobci podle názoru soudu uložena oprávněně a v souladu se zákonem, neboť žalobce nenakládal s odpady v mezích určených na věc dopadající právní úpravou, a jeho jednání proto správní orgán zcela správně klasifikoval jako nepovolené. Tento svůj závěr soud v odůvodnění rozsudku podrobně odůvodnil. Soud se vypořádal i s námitkou směřující proti výši pokuty, o níž žalobce tvrdil, že je pro něj likvidační, a uzavřel konstatováním, že v prvostupňovém správním rozhodnutí je výše pokuty odůvodněna velkým množstvím nebezpečných odpadů, o nichž nebyly poskytnuty pravdivé informace kontrolnímu orgánu, a skutečností, že ke sběru odpadů docházelo i po provedené kontrole ze strany inspekce. Takové zdůvodnění je podle názoru soudu naprosto konkrétní a odpovídá zákonnému hledisku podle ustanovení § 67 odst. 2 zákona o odpadech. Výše pokuty byla uložena v jedné čtvrtině zákonné sazby, o nijak nepřiměřenou pokutu se tedy nejedná. Soud konstatoval, že výše pokuty za oba skutky nepřekročila zákonnou výši pokuty za skutek nejpřísněji trestný, pouze část pokuty uložená za porušení ustanovení § 66 odst. 2 tohoto zákona je uložena v horní třetině sazby, je však řádně odůvodněna nebezpečností jednání žalobce a dále jeho postavením podnikatele, který v příslušné oblasti podnikání dlouhodobě působí v nezanedbatelném rozsahu. Proto tvrzení žalobce o likvidační povaze uložené pokuty považoval soud za vysoce nepravděpodobné a žalobu jako nedůvodnou zamítl.

Stěžovatel v kasační stížnosti uplatňuje námitky ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. c) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Namítá jednak zmatečnost řízení z důvodu nedostatku podmínek řízení a dále tvrdí, že rozhodnutí napadené kasační stížností je zároveň nepřezkoumatelné pro jinou vadu řízení před soudem, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. Své námitky dále upřesňuje a uvádí, že během řízení o žalobě byl na majetek úpadce prohlášen konkurz usnesením Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 25. 7. 2006, č. j. 40 K 28/2006 – 40, s tím, že jedním z účinků prohlášení konkurzu podle § 14 odst. 1 písm. c) zákona č. 328/1991 Sb., o konkurzu a vyrovnání, ve znění novel (dále jen „zákon o konkurzu a vyrovnání“), je i přerušení výše uvedeného řízení o správní žalobě. Stěžovatel uvádí, že v řízení lze pokračovat na návrh správce konkurzní podstaty, popřípadě ostatních účastníků řízení. Řízení bylo přerušeno ze zákona bez ohledu na to, zda správní soud o prohlášení konkurzu věděl. O přerušení řízení se vlastní rozhodnutí

nevydává (odkaz na stanovisko Nejvyššího soudu ČR sp. zn. Rc 52/98 a usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 340/2000).

Jestliže soud rozhodl ve věci samé, ačkoli předmětem řízení byl nárok, který měl být uspokojen z majetku patřícího do konkurzní podstaty úpadce, a do dne vydání rozhodnutí nebyl žádným z oprávněných subjektů podán návrh na pokračování v řízení, zatížil tak řízení vadou, která mohla mít za následek nesprávné, tudíž nezákonné rozhodnutí ve věci. Stěžovatel se odvolává na obdobné stanovisko, které zaujal Nejvyšší soud ČR v usnesení ze dne 5. 8. 2003, sp. zn. 32 Odo 85/2003. Prohlášením konkurzu došlo na straně úpadce ke ztrátě procesní způsobilosti a v soudních řízeních místo něj vystupuje správce konkurzní podstaty (zde stěžovatel odkazuje na publikaci Kotoučová, J.: Zákon o konkurzu a vyrovnání a předpisy související, Komentář, 1. vydání, nakl. C.H. Beck, Praha, 2002, s. 159), jemuž v posuzovaném případě napadené rozhodnutí formálně ani nebylo doručeno (lhůta ve vztahu k němu proto ani dosud nezačala běžet, stěžovatel však stížnost podal z procesní opatrnosti ve lhůtě, která byla zachována ve vztahu k úpadci). Stěžovatel své podání uzavírá tvrzením, že existence procesní způsobilosti na straně účastníka je jednou z neopominutelných podmínek řízení a bez jejího splnění nelze v řízení rozhodnout ve věci samé. S ohledem na výše uvedené stěžovatel navrhuje napadený rozsudek městského soudu zrušit a věc vrátit tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odvolací orgán se k obsahu kasační stížnosti nevyjádřil.

Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána včas, jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná. K tomu je nutno doplnit, že pro účely zastoupení ve smyslu § 105 odst. 2 s. ř. s. je stěžovatel ze zákona oprávněn vystupovat v řízení o kasační stížnosti místo žalobce, přičemž je sám advokátem. Poté Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek městského soudu v rozsahu kasační stížnosti, v rámci uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2 a 3 s. ř. s.), a zkoumal při tom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Nejvyšší správní soud se primárně zabýval kasačním důvodem vymezeným v ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., neboť nepřezkoumatelnost je vadou natolik závažnou, že se jí soud musí zabývat i tehdy, pokud by ji stěžovatel nenamítal, tedy z úřední povinnosti (viz shora). Stěžovatel navíc v dané věci tuto námitku uplatnil.

Má-li jakékoli rozhodnutí soudu projít testem přezkoumatelnosti, je třeba, aby se ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. jednalo především o rozhodnutí: 1) srozumitelné, a zároveň 2) opřené o dostatek důvodů.

Nepřezkoumatelným se pak může stát rozhodnutí i z důvodu „jiné vady“ řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé [ustanovení § 103 odst. 1 písm. d), věta druhá, s. ř. s.]. V čem lze spatřovat tyto jednotlivé atributy testu přezkoumatelnosti však s. ř. s. nestanoví, proto je třeba vycházet z toho, co vytvořila dosavadní správní judikatura.

Otázka, zda jiná vada řízení před soudem, která mohla mít za následek nezákonnost rozhodnutí ve věci samé, způsobuje nepřezkoumatelnost rozhodnutí, nebo je na tuto vadu třeba nahlížet pouze jako na důvod *sui generis* pro zrušení napadeného rozhodnutí, který je z hlediska systematiky zákona zařazen pod ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., je v obecné rovině spíše jen teoretickou otázkou, která se týká lingvistického výkladu tohoto ustanovení. Ve své dřívější rozhodovací činnosti nahlížel zdejší soud na typově obdobnou vadu řízení před soudem v souladu s dikcí zákona pouze jako na „jinou vadu řízení, která mohla mít za následek nezákonnost rozhodnutí ve věci samé ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.“, tzn. jako na vadu, pro kterou je napadené rozhodnutí třeba zrušit, aniž by je však bylo současně vždy nutno prohlásit za nepřezkoumatelné (viz např. rozsudek ze dne 30. 1. 2006, č. j. 4 Ads 55/2005 – 114, nebo obdobně též rozsudek ze dne 21. 12. 2005, č. j. 1 Azs 76/2005 – 77, oba dostupné na www.nssoud.cz).

Nejvyšší správní soud neshledává žádný závažný důvod, proč v posuzované věci postupovat jinak, a od tohoto pohledu na danou problematiku se odklánět. Je možno konstatovat, že „jinou vadou“ ve shora naznačeném smyslu lze rozumět v zásadě každou hrubou vadu spočívající v chybném procesním postupu soudu, v jejímž důsledku je vydané rozhodnutí nezákonné. Vzhledem k tomu, že tato vada není v zákoně blíže charakterizována ani taxativně vymezena výčtem možných pochybení, lze ji právě proto chápat jako svým způsobem otevřenou množinu potenciálních procesních chyb, ke kterým může v řízení před soudem dojít. „Jinou vadou“ je pak tedy nutno konkretizovat až *ad hoc* v konkrétním posuzovaném případě v souladu se skutkovými okolnostmi dané věci. Na tomto místě proto Nejvyšší správní soud konstatuje, že rozsudek městského soudu nepovažuje za nepřezkoumatelný.

Namítané zmatečnosti řízení před městským soudem je však nutno přisvědčit. Městský soud totiž přehlédl skutečnost, která je pro věc podstatná a rozhodná, a to skutečnost, že na majetek žalobce byl usnesením Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 25. 7. 2006, č. j. 40 K 28/2006 – 40, prohlášen konkurz.

Účinky prohlášení konkurzu nastaly v souladu se zněním ustanovení § 13 odst. 6 zákona o konkurzu a vyrovnaní vyvěšením usnesení na úřední desce soudu, který konkurz prohlásil. Tímto okamžikem se také žalobce jakožto dlužník stal úpadcem. Tento fakt Nejvyšší správní soud ověřil jak ze spisového materiálu, tak i dne 22. 9. 2008 nahlédnutím do obchodního rejstříku vedeného Krajským soudem v Hradci Králové, jenž je přístupný *on-line* (elektronicky). Údaj o prohlášení

konkurzu vepsaný do rejstříku souhlasí s tím, co uvádí stěžovatel v kasační stížnosti. V této souvislosti je nutno uvést, že dle přechodného ustanovení nového zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenčního zákona), ve znění pozdějších předpisů, se pro konkurzní a vyrovnací řízení zahájená před účinností tohoto zákona, tj. před 1. 1. 2008, použijí dosavadní právní předpisy [§ 432 odst. 1) citovaného právního předpisu]. Jedním z nejvýznamnějších účinků prohlášení konkurzu po procesněprávní stránce dle ustanovení § 14 odst. 1 písm. c) zákona o konkurzu a vyrovnání, na něž stěžovatel ve svém podání poukazuje, je to, že *„řízení o nárocích, které se týkají majetku patřícího do konkurzní podstaty nebo které mají být uspokojeny z tohoto majetku, jejichž účastníkem je úpadce, se přerušují, ledaže jde o trestní řízení (v němž však nelze rozhodnout o náhradě škody), o řízení o výživném nezletilých dětí, o řízení o výkon rozhodnutí; s výjimkou řízení o pohledávkách, které je třeba přihlásit v konkurzu (§ 20), lze v řízení pokračovat na návrh správce, popřípadě ostatních účastníků řízení a správce se stává účastníkem řízení místo úpadce“*.

K přerušení řízení dochází ze zákona dnem vyvěšení usnesení o prohlášení konkurzu na úřední desce soudu, který konkurz prohlásil (viz výše), a lze dát za pravdu stěžovateli, že žádné rozhodnutí o přerušení řízení se již poté nevydává. Zákon tímto kogentním ustanovením poskytuje správci konkurzní podstaty záruku, že žádné řízení týkající se konkurzní podstaty nebude vedeno, aniž by o něm věděl, a mohl v tomto řízení uplatňovat práva a povinnosti, které mu zákonodárce za účelem uspořádání majetkových poměrů dlužníka svěřil (proto lze v řízeních pokračovat jen na návrh jeho, případně na návrh ostatních účastníků, přičemž, jak již citováno shora, správce konkurzní podstaty vstupuje vždy do znovu zahájeného řízení jako účastník namísto úpadce). Zákon o konkurzu a vyrovnání je z těchto důvodů vůči obecné právní úpravě v postavení *legis specialis* a aplikace tohoto zákona v praxi má dalekosáhlé a poměrně razantní důsledky zasahující právní sféru dotčeného subjektu. Je proto věcí všech, a to jak věřitelů v oblasti soukromoprávní, tak i soudů a jiných orgánů veřejné správy v oblasti veřejnoprávní, aby informaci o prohlášení konkurzu na majetek konkrétního subjektu vzali na vědomí, pokud mají vůči příslušnému subjektu neuspokojené pohledávky nebo (v případě orgánů veřejné správy) s ním vedou jakékoli řízení.

Byl-li tedy na majetek žalobce prohlášen konkurz, měl se městský soud zabývat otázkou, zda se v jím projednávané věci rozhoduje o právech a povinnostech, které se týkají majetku patřícího do konkurzní podstaty nebo které z ní mají být uspokojeny. V takovém případě je totiž řízení před městským soudem ze zákona přerušeno a bylo by pokračovat v něm možné jen na návrh správce konkurzní podstaty (viz shora). Podle názoru Nejvyššího správního soudu je nepochybné, že správní řízení ve věci uložení pokuty ve výši 450 000 Kč se týká majetku patřícího do konkurzní podstaty úpadce, stejně jako se tohoto majetku týká i následné přezkumné řízení před správním soudem, a to i přesto, že žaloba ve správním soudnictví nemá zpravidla odkladný účinek (§ 73 s. ř. s.), a přezkoumávané rozhodnutí je po nabytí právní moci vykonatelné. Správní soud

totiž může žalobou napadené rozhodnutí zrušit, a jde-li o rozhodnutí, jímž správní orgán uložil trest za správní delikt (a trest byl uložen ve zjevně nepřiměřené výši), je oprávněn v rámci moderačního práva od trestu upustit nebo jej v zákonem dovolených mezích snížit (§ 78 odst. 2 s. ř. s.). Typově se v dané věci dokonce jednalo právě o tento případ, neboť jednou ze žalobních námitek byla právě nepřiměřená výše pokuty.

V době, kdy je soudní řízení přerušeno, se nekonají jednání ve věci, neběží lhůty a ani účastníci nemohou provádět úkony, které směřují k pokračování v řízení ve věci samé. V řízení lze pokračovat pouze na návrh správce konkurzní podstaty, popř. jiného účastníka řízení, nepodá-li správce návrh na pokračování řízení ani ve lhůtě určené soudem (viz obdobně rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 13. 4. 1994, č. j. Cmo 267/93 – 85). V době přerušného řízení, kdy se staví i běh lhůt, tak soud nemůže nařídít jednání a nesmí z logiky věci ani vydat meritorní rozhodnutí (může případně činit pouze jednotlivé úkony nevybočující z rámce, který je dán režimem přerušného řízení). Proto Nejvyššímu správnímu soudu nezbyvá než konstatovat, že řízení před městským soudem je třeba považovat za zmatečné z důvodu nedostatku podmínek řízení (ztráta procesní způsobilosti na straně žalobce a soudem opominuté procesní nástupnictví správce konkurzní podstaty, ke kterému dochází *ex lege*).

Jestliže prohlášením konkurzu dojde na straně úpadce ke ztrátě procesní způsobilosti a do jeho práv vstoupí správce konkurzní podstaty, který místo něj vystupuje v soudních řízeních, pak také nelze považovat po prohlášení konkurzu doručení písemností týkajících se majetku patřícího do konkurzní podstaty úpadci nebo jím pověřeným (zmocněným) osobám za řádné doručení, neboť by to popíralo samotný smysl konkurzního zákona, jehož účelem je mimo jiné zabránit úpadci v nakládání s jeho majetkem, který od momentu prohlášení konkurzu patří do konkurzní podstaty. Vzhledem k tomu, že správce podstaty je v průběhu konkurzu osobou jednajícím za úpadce a z tohoto postavení mu vznikají práva a povinnosti, je nutno v každém případě doručovat jemu, a nikoli úpadci.

Skutečnost, že rozsudek městského soudu v tomto případě nebyl doručen správci konkurzní podstaty, ale namísto něj právnímu zástupci žalobce Mgr. Petru Švadlenovi, advokátovi se sídlem Velké náměstí 135/19, Hradec Králové, který žalobce zastupoval v řízení před správním soudem před prohlášením konkurzu, tak představuje další („jinou“) vadu řízení před soudem související s výše popsáním procesním pochybením soudu (ke které došlo sekundárně v návaznosti na něj), tato vada však nebránila zdejšímu soudu kasační stížnost projednat s ohledem na to, že správce konkurzní podstaty sám podal z důvodu právní opatrnosti včasnou kasační stížnost ve lhůtě, která začala běžet přímo úpadci. Navzdory vadnému doručení, resp. nedoručení rozsudku ze strany městského soudu, se předmětné rozhodnutí (které nemělo být ani vydáno) dostalo do faktické sféry správce konkurzní podstaty jakožto nositele procesních práv úpadce, který tak měl možnost účinně využít

právních prostředků obrany místo něj a realizovat příslušná práva, přičemž tím měl zároveň i možnost plnit povinnosti svěřené mu zákonem o konkurzu a vyrovnaní.

Z důvodů výše uvedených Nejvyšší správní soud rozsudek Městského soudu v Praze podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. V tomto řízení je městský soud podle odst. 3 citovaného ustanovení vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne podle § 110 odst. 2 s. ř. s. městský soud v novém rozhodnutí.

P o u ě n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 9. října 2008

Mgr. Daniela Zemanová
předsedkyně senátu